

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri Societatis Jesu Brevis Vitæ Historia
cum ejusdem Concordia Quietis & Laboris in Oratione,
Expositione in Psalmum Miserere, Considerationibus de
Inferno, Expositione Cantici ...**

Massei, Giuseppe

AUGUSTÆ Vindel. & DILINGÆ, 1707

VD18 12383155

cap. 7. An Mysticæ Contemplationis causâ necessarium sit penitus
abstinere ab omni Imaginatione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47773)

Caput VII.

*An mystica Contemplationis causâ necessarium sit pe-
nitus abstinere ab omni imaginatione?*

Non sunt alij actus, quos producit anima hominis, tam conformes actibus, quos producant animæ belluarum, quàm actus Phantasia. Et hinc aliqui, tanquam eorum vilitatem perosi, procul eos habere à se volunt in oratione, ut in ea utantur quidem animâ, sed modo angelico. Quid igitur prædunt Contemplativi isti sublimes? An hac in vita videre DEUM, qualis est in se, tanquam solem in sua sphaera? Jam supra diximus, hoc frustra sperari. Vel ingratis suis opus habent contemplari illum in quodam speculo. *Contemplatio humana secundum* 1.2.q 180 *statum presentis vite, non potest esse absque phantasmatis.* art. ad Sufficit igitur ut in speculo non hæreant, sed ut eo contempto, spectent in speculo objectum amatum, quod contemplantur. Ita Docuit S. Thomas explicando illa Doctorum effata; qui à contemplatione removent omne phantasma. Ait igitur, quod illud removeant tanquam finem; *quia videlicet in iis non sedit eorum contemplatio;* non autem ullo modo, quòd illa etiam ut media removeant.

Et verò quodnam commodum quæritur, dum, ut hodie loquuntur, liberare volunt animum in Oratione ab omnibus Imaginibus non ineptis tantum, irreligiosis, indecentibus, sed talibus etiam, quæ ad aliud non seruiant, quàm ad implicandum animum, cum pura fides sufficiat?

Sed benè attendant sibi, quicumque ita ratiocinantur. Videmus enim omnes, Ecclesiam tot seculorum desursu atrox bellum iis movisse, qui sacras Imagines oppugnabant,

gnabant, etiam ex hoc capite, quod eas perquam proficuas
 judicabat ad orandum. Et ideo in Templis, quæ sunt do-
 mus Orationis publicæ, eas statui jussit; in Oratoriis au-
 tem, quæ sunt conclavia Orationis privata, si non diserte
 jussit, suadet illas certè etiam Contemplativis. Quomo-
 do igitur unquam verum erit, quod imagines spirituales
 impedituræ sint Contemplationem, quas ego formo in ani-
 ma, si illam, saltem ex natura sua, non impediunt mate-
 riales, quæ oculis meis obversantur, nunc in telis, nunc
 in metallis, nunc in marmoribus, non jam ut ego sistam in
 Ectypo tam rudi, sed ut ab Ectypo transeam animo ad
 Prototypon, & in tali transitu, beata oblivione non am-
 pliùs meminerim ullius Ectypi. Quod spectat ad me, ma-
 lo ego procul à me esse hoc mysticæ Contemplationis ge-
 nus, quod mihi commendatur, sine quo tam multi omni-
 atate DEO plaucerunt, hodièque placent, quam unquam
 amittere amorem erga illud, quod Ecclesia tot indicis se
 magni æstimare ostendit; & à quo S. Joannes Chrysostomus,
 S. Gregorius Nyssenus, S. Bernardinus, & tam multi alij,
 singulariter se adjutos, & ad devotionem excitatos fuisse
 profitentur. Et tamen erga hæc ipsa necesse est sensim per-
 dere amorem & affectum eum, qui audit quotidie ab animi
 sui Directoribus & Ducibus tantopere commendari avulsi-
 onem ab omnibus Imaginibus; non quod hæc, meâ quidem
 opinione, quidquam obsint habenti veram contempla-
 tionem infusam; bene tamen illi, qui eandem vi quodam-
 modo obtinere nititur, & suamet operâ & industriâ eleva-
 re se supra se.

Prò! quanto rectiùs locutus est Hugo Cardinalis, ubi
 scripsit: debere nos semper in contemplatione facere, quod
 fecit Narcissus; qui exarsit amore illius pulchritudinis,
 quam

quam intuitus est in imagine vultus sui, quando se in fonte contemplatus est: spectando enim imaginem sui vultus, non cogitavit ullatenus de Imagine, sed cogitavit de vultu suo, in Imagine spectato. Ita nobis faciendum est. Spectandus est nobis DEUS in imagine, sed hoc ipso in actu oportet animum ita fixum habere in DEO, ut tam parum attendamus ad Imaginem, quam si ipsa omnino non esset. Id si fiat, cujus tunc amore accendetur cor nostrum? an Imaginis? nequaquam sanè. Exardescet amore solius DEI, non aliter, quam si ille visus fuisset quidem in Imagine, sed non per Imaginem. *In Contemplatione videt anima pulchritudinem per pulchritudinem (sicut ait Augustinus) quia adhuc videt eam per Imaginationem. Sed tantum intenta est pulchritudini illi, quod videtur ei, quod videat eam non per Imaginem, de qua non cogitat. Sicut Narcissus se per Imaginem comprehendens, quod esset Imago, nullo modo cogitabat.* Hoc volebat dicere S. Rex David, quando tam ardenti affectu allocutus est DEUM; *Delectasti me Domine in factura tua.* Non dixit: *Factura tua delectavit me;* sed, *delectasti me in factura tua:* nec enim attendebat ad imaginem. Aiebat: *Delectasti me in factura tua.* Quia in Imagine solum illum spectabat. *Defecit in salutare tuum anima mea.* Quisquis ita se gerere noverit, certus sit, se altissima ratione contemplari posse, etiamsi Imagines intueatur. Tunc Contemplari nesciet, quando aut animum suum addicet Imaginibus, aut in Imaginibus se ipsum amabit, Narcissi instar, propriam etiam scientiam admirando.

Nec satis est dicere, ut hinc nonnemo exclamat, me parum calefaciendum, si oculis meis objiciam Imaginem solis, quamlibet pulcherrimam. Ut calefiam, ad solem me accedere oportet. Si hoc argumentum vim aliquam

N 3

habet

Hugo in
Epist. 1.
Cor. c. 12.

Psal. 91.

Psal. 118.
v. 81.

habet, oportebit igitur confestim Ecclesiam efficaciter inducere, ut à Fidelibus auferat omnes Imagines; cum hæ eos calefacere non possint. Quis igitur non videt, ubi pars aduersa hallucinetur? Si mihi pono ob oculos Imaginem Solis, non ideo vel tantillum calefiam; quia illum non amo; at si illum amarem (ut amavit Eudoxus ille, de quo scribit Plutarchus; cui si vel semel licuisset contemplari solem vicinum, & inde observare lineamenta, ejus tam splendida, ejus mensuras, ejus motus, pen si ipse non habuisset, tunc inter ejus incendia abire in cineres) pro quantum, meâ opinione, tunc calefierem! Non calefierem tantum, quantum si soli ipsi præsens essem; calefierem tamen. Sic accidit in re nostra. Qui DEUM non amat, non calefit ejus considerando Imagines; do istud; neque enim istæ accendere amplius possunt, nisi jam aliunde calentem. Sed qui amat, saltem tantillum, illis ad amandum movetur, amore nunc magis sensili, nunc magis solido; & sic semper verum est, quòd calefiat. Novi ego, S. Bernardinum Senensem, adhuc Juvenem, non solum ad præsentiam solis picti, sed etiam ad præsentiam Lunæ calefieri solitum. Cum enim Virginem Beatissimam amore vehementi complecteretur, ad augendas has flammæ nihil habebat aptius, quàm ut identidem ad orandum se conferret in foro coram illa tam venusta ejus Imagine, quam apud Sodales piâ faciã Amasiam suam appellare consueverat. Quàm bellè igitur sanctam contemplationem honorat, qui documenta hæc ut necessaria tradit, quæ tamen non sunt apta ad accendendos spiritus devotionis in legentibus, sed potiùs ad omnem calorem extinguendum? Demus, nonnunquam animam Imaginibus opus non habere, nec illas curare, ut mentem in DEO fixam tenere valeat; atque id sine talibus adju-

adjumentis: id, quod Blossius non improbavit, cum dixit: *Interdum etiam ipsis Imaginibus Humanitatis pie relictis, at* ^{Farrag. util. Instit.} *tende placide amabilem DEI presentiam si potes. Ita enim nonnullam mentis nuditatem in te senties.* Aliud tamen est, quod hoc nonnunquam recte fieri possit à Contemplante; aliud eum damnare, qui hoc non semper fecerit, perinde ac si idcirco primi ordinis Contemplantibus annumerari non possit.

II.

SI fateri volumus, quod res est, an non constat, pulcherrimas animarum purissimarum Contemplationes totas quantas natas formatasque fuisse exhibere Imaginibus, quas earum in mentibus vivis suis coloribus DEUS representavit? Provocarem ad ea, quæ scripsit S. Gertrudis, cum qua DEUS communicabat veritates occultissimas, representando illi nunc prata, nunc palatia, nunc maria, alias alias his non ab similes figuras, quibus nos utimur, & in nostra phantasia effingimus, nisi hac ratione putarem me injuriam facturum manifestam magnis illis Prophetis, qui fuerunt Contemplativi omnium maximè Mystici, præ omnibus utique qui hac nostra ætate celebrentur.

Non ignoro equidem, visiones intellectuales multò perfectiores esse Imaginariis, cum sint magis conformes omnium in hoc genere perfectissimæ, quæ est Beatifica; ita & Intellectiones multo perfectiores sunt Imaginationibus. Hoc tamen non sufficit fini illius, qui contendit, omittendas imagines, ut intelligamus. Neque enim visiones intellectuales per hoc distinguuntur ab Imaginariis, quod hæ formatæ sint operâ phantasmatum hominis naturalium,

ralium, illæ autem sine horum opera. Hoc enim falsissimum est, siqua fides S. Thomæ, ubi de visionibus Prophetis tam profundè loquitur, neque enim homo quidquam in hac vita, nisi ope phantasmatum, intelligere potest: *Connaturale est homini, secundum statum presentis vite, ut non intelligat sine phantasmatis.* Differunt ergo visiones intellectuales ab Imaginariis per hoc: quòd Imaginariæ infundantur à DEO animo hominis mediis variis Imaginibus corporalibus, quas ipse ibi artifice manu sua pingit, nunc currus triumphalis, nunc throni, nunc fluminis rapidi. Intellectuales autem infunduntur ope intellectiois simplicissimæ, quæ facit hominem videre aliquam veritatem hoc magis limpidam, quò magis luminosam sine ullis quodammodo exuviis objectivis. Ita res proportionem suam in casu nostro accidit. Et idcirco meo iudicio non oportet inculcare hominibus, ut si contemplari desiderant, animum ab Imaginibus avocent: hoc enim est illos velle redigere ad insaniam. Contemplatio humana non potest esse sine phantasmatis. Verum est, non debent miselli id conari anxie, Pictorum instar, ut in animis suis imagines ejusmodi efforment ductibus penicillorum laboriosis; in eo enim, præter dolorem ex eo conatu, non modicum foret illusionum periculum. Non tamen idcirco statuunt secum, quòd, si sine imaginibus cogitare non possunt, eorum idcirco cogitatio imperfecta sit.

Quod si nonnunquam divina virtute eò quis pertinere potest in raptu quodam sublimissimo, ut operetur non aliter quàm Animæ à corporis consortio segregatæ (Id quod fortassis ne Apostolus quidem, quod ad ipsum spectabat, ausus est sine ulla hæsitacione pronuntiare, ibi, ubi dixit:

2. Cor. 12 *Sive in corpore, nescio, sive extra corpus nescio, DEUS scit)*

v. 2.

non

non idcirco consequens est, quòd quamdiu hoc corpus circumferimus, conari debeamus intelligere sic, ut intelligimus sine corpore. *Quantum ad me* (ajebat S. Teresia) *capere non possum, quid isti cogitent, dum ab omni re corporea abeunt.* Et tamen hoc confestim capere poterunt tot feminæ, imò addam, tam multi docti, tam multi Doctores, qui, in hoc etiam, longo infra S. Teresiam intervallo sunt.

Atque hæc est ratio princeps & præcipua, quare Legislatores isti arbitrarij Christum excludant a ratione objecti Contemplationis, quia constat corpore. Quamlibet in tali statu deserendæ nobis essent omnes nostræ miserix, non deberemus tamen unquam (ut ipsa hæc Sancta locuta est) neque tentare, neque tolerare, ut inter miserias nostras numeraretur etiam sacratissimum illud Corpus, quod tantum laboravit, sudavit, sanguinis profudit, ut nobis succurreret. Et idcirco, qui vult, imaginetur sibi pro arbitrio Christum nunc in cunis & fasciis vagientem, nunc adultum per urbes, oppida & castella Palæstinæ peregrinantem, nunc in Getsemani horto agonizantem, nunc inter flagra & verbera ad columnam deficientem, nunc clavus in Cruce perforatum, nunc à mortuis & sepulchro redivivum, non idcirco ille à statu, ad quem à DEO evehctus est, decidet. Imò etiam cum vult DEUM purum ac simplicem contemplari, imaginetur sibi initio, quòd videat illum in excelsò Throno duas inter acies splendorum Seraphinorum, qui per vices illi canant magnum illud Trisagium, neque enim per hoc vera Contemplatio quidquam patitur. Sic certè Isaias Contemplando eum conspexit.

Nec sit, qui mihi hinc occinat: quas DEUS ipse in nobis formavit Imagines aliarum esse virium ad movendum, quàm sint nostrates. Scio hoc, Scio. Imò ego agnosco,
 O quòd

quòd illæ his comparatæ nobiliores sint sine comparatione, quàm picturæ Apellis respectu rudissimarum delineationum & ductuum, quos faciunt postremi artis pictoriæ tirunculi: id quod S. Augustinum dicere compulit (ut est supra insinuatum) quòd *Anima* in Contemplatione *videt pulchritudinem per pulchritudinem* hoc est, cognoscit pulchrum prototypon per pulchrum ectypon. Non idcirco etiam nostra non profunt, etsi rudia, dummodo suaviter fingantur.

III.

Hinc notissimus ille Sanctorum mos, legere in magno libro rerum conditarum, & ex montium, vallium, fluminum consideratione assurgere ad contemplandum supremum eorum Conditorum, cum nihil magis ingratum facere possent malo Dæmoni, quàm si per illam ipsam scalam ad DEUM eniterentur, per quam tam multi alij ipsius fraudibus ruunt in præcipitium.

Confess.
l. 9. c. 15.

Quæ contemplatio magis mystica inveniri potest illâ, quam S. Augustinus cum Beata sua Matre habuit ad ostia Tiberina, cum hæc jam parum abesset à felici ex hac vita ad meliorem transitu? Satis sit dixisse, illa ex Contemplatione profecisse Sanctum, ut quidquid universus hic orbis habet, vile ipsi evaderet. Et tamen ista initium duxit ex conspectu Horti, qui erat è regione fenestræ, ex qua ambo prospectabant. Ab horto transierunt ad sylvas, ab his sensim ad aëra, ad Orbes cælestes, ad Sidera, ad Solem, ad Cælum Empyreum, & inde desit in summum silentium, quo denique Anima in DEO quietata se oblectat.

Quo igitur nititur opinio hæc, quòd Contemplatio, vocata

vocata mystica, impediatur talibus Imaginibus, sic ut vanum sit aspirare ad silentium, cujus modò meminimus, si orationem ego auspicer ab usu ipsarum in Compositione loci, nunc Bethlehemi, nunc in Cænaculo, nunc in monte Calvario, nunc aliis variis locis, quæ suâ præsentia, sacravit Servator noster; & non contentus sim actu Fidei puræ, quæ omnibus his nuntium animosa remittat?

Dicemusne, caruisse pura fide Hieronymum, Pelagiam, Paulam, Birgittam, Ignatium Lojolan, complures eminenti Sanctitate homines? Et tamen hi Fidei hac puritate non contenti, difficillima aggressi sunt itinera, ad sacra illa loca, ut eorum præsentia adjuvarentur ad attentius contemplanda mysteria, quæ iis locis fuerunt gesta. Quid dici amplius potest? Ipsa aded Virgo Maria morem eundem tenuit, quæ idcirco post gloriosam Filij sui Ascensionem, majus his in terris solatium non habuit, quàm ut & ipsa identidem ad orandum se conferret in illis plateis, in illis campis, in illis collibus, quos ille actionibus tam sanctis consecraverat. *Omni tempore, quo post ascensionem Filij mei vixi* (sic ipsamet oretenus aperuit carissimæ suæ Birgittæ) *visitavi loca, in quibus ipse passus est, & mirabilia sua* Revel. 1. 6. *ostendit.* c. 61. Quâ igitur ratione tanquam in Fide debiles damnabuntur illæ personæ, quæ, cum pedibus ire non possint ad loca hæc, cum orare volunt, animo illa sibi suaviter repræsentant, & se præsentem ibi fingunt, quò tam inclytæ personæ maximis sumptibus, navigationibus periculosis, inter incommoda & contumelias, omnis generis inhumanitatem, nec semel etiam fustigationem non perfunctoriam, quibus à Barbaris illis exceptæ sunt, se conferre non dubitarunt.

Quænam fuit illa Anima à DEO electa tanquam Idea perfectæ

perfectè contemplantium? an non Maria Magdalena? Et idcirco quis dubitet, quin illa, praequam omnis alia, debuerit esse apta ad Conjunctionem cum DEO, ad eundem & procedendum in fide pura? Et ramen postquam hæc se contulit in illud suum antrum Marsilianum, tam inaccessum, tam inhospitum, quid ei evenit? Descendit ad eam inveniendam caelestis Militiæ Princeps Michael, qui allatum caelo prægrande Crucis simulacrum defixit in limine speluncae, eamque docuit, nullo non die sibi illud ob oculos ponere. Ipsa autem tam ad amissim obtemperavit, ut quod narrat Sylvester caelesti dein revelatione cognitum)

Sylv. Pri- nunquam, quamdiu superstes fuit, coram illo trunco con-
er. in Rosa templari desierit attentione summâ illa opprobria, illos
aur. ser. de cruciatus, illos dolores, illam mortem acerbissimam,
S. Maria quam olim ipsamet coram spectaverat. Et pergant aliqui
Magd. inculcare, vanum esse aspirare ad sublimem Contempla-

tionem, nisi à facultate Imaginatrice facessere jubeatur omnis Imago, ipsius adeò JESU Servatoris in crucem suffixi? Dico ego potius, quòd quisquis ad perfectam Contemplationem evectus est, multò minùs se experiatur impediti ab Imaginibus. Qui ad illam evectus non est, nunc uti illis debet ut adjumentis, aliàs non uti, prout diversimodè

Vita, c. 22 se habet ad spiritus sui cum DEO conjunctionem. *Non sumus Angeli, ajebit S. Teresa, sed constamus corpore. Velle nos facere Angelos, dum hac in vita degimus, magna stultitia est. Imò plerumque cogitatio indiget aliquo adjumento, etsi nonnunquam Anima incedat tam plena DEO, ut nulla re extra DEUM opus habeat ad sui collectionem, sed hoc minùs frequens est.* S. Franciscus Salesius non dispari sensu pronun-

Indro- tiavit & ipse: *quòd præfensiones tam sublimes rerum extra or-*
duct, p. 4. *dinem, valdè sint subjecta illusionibus, deceptionibus, falsi-*
c. 4. *tatibus*

ratibus? Unde nonnunquam accidit, ut qui sibi Angeli videntur, ne quidem bonis hominibus sint accensendi. Neque hoc mirum videri debet. Frugi homines abjectè de se sentire debent. Sed quomodo ille abjectè de se sentit, qui delibato consilio cavet, quàm potest diligentissimè, ne in oratione cogitet de doctrina Christi, de imitatione Christi, de beneficiis à Christo acceptis? & quâ id causâ? nè hac ratione locum det in animo Imaginibus, etsi tam sanctis, quales sunt, quæ Christum nobis representant.

Caput VIII.

An necessarium sit ad Contemplationem Mysticam abstinere ab omni usu intellectus?

I.

Atque hæc de usu Phantasiæ, seu facultatis Imaginatricis. De Intellectu autem quid dicemus? Potest hic excludi à Contemplatione duplici modo. Prior est suspendere ipsum ab omnibus planè actibus intelligendi, qui ibi interveniant: Alter abstinere ab omni ratione, quæ veritas una ex aliâ colligatur.

Si sermo nobis sit de omni actu intelligendi, quo abstinendum sit, hoc quidem, secundum communem & veriorum sententiam, penitus fieri non potest. Contemplatio enim in suo formali conceptu includit actum intelligendi.

Vita Contemplativa, calcatis curis omnibus, ad videndum Super Eze.